

Kommunstyrelsen

Införande av valfrihetssystem för korttidsvistelse, korttidstillsyn och daglig verksamhet, samt fastställande av ersättningsbelopp

Ärende

Den 20 april 2022 (§ 38) beslutade socialnämnden att föreslå kommunfullmäktige att besluta införa valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (LOV) för insatserna korttidsvistelse, korttidstillsyn samt daglig verksamhet enligt 9 kap 6–7 och 10 §§ lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

I samma ärende föreslog socialnämnden att kommunfullmäktige fastställer socialnämndens förslag till ersättningsbelopp.

Förslagen är föranledda med anledning av att kommunens avtal med nuvarande utförare inom insatserna korttidsvistelse (9 kap 6 § LSS), korttidstillsyn (9 kap 7 § LSS) samt daglig verksamhet 9 kap 10 § LSS går ut under 2022. Socialnämnden har den 20 april 2022 (§ 38) fattat ett inriktningsbeslut om att dessa insatser kan upphandlas inom ramen för lagen om valfrihetssystem.

Kommunledningskontoret delar socialnämndens uppfattning att det är lämpligt att införa LOV av de nämnda LSS insatserna och att ersättningsbeloppen bör fastställas enligt socialnämndens förslag.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige inför valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (LOV) för insatserna korttidsvistelse, korttidstillsyn samt daglig verksamhet enligt 9 kap 6–7 och 10 §§ lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).
2. Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens föreslagna ersättningsbelopp.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fattade redan den 30 januari 2012 (§ 7) beslut om att ledsagarservice, avlösarservice i hemmet och daglig verksamhet enligt LSS ska upphandlas genom konkurrensutsättning enligt LOV. Införandet av LOV i LSS har dock försvårats av dåvarande marknadsförutsättningar.

En uppdaterad utredning av marknadsförutsättningarna samt potentiella utförarens inställning visar att det nu finns goda möjligheter för införande av LOV i LSS och att avsedd effekt kan uppnås.

I och med att kommunens avtal med nuvarande utförare inom insatserna korttidsvistelse, korttidstillsyn samt daglig verksamhet enligt LSS går ut under 2022 har socialnämnden den 20 april 2022 (§ 38) fattat ett inriktningsbeslut om att dessa insatser ska kunna upphandlas inom ramen för lagen om valfrihetssystem.

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att införa valfrihetssystem enligt LOV för insatserna korttidsvistelse, korttidstillsyn samt daglig verksamhet enligt 9 kap 6–7 och 10 §§ LSS.

Socialnämnden har i samband med beslutet tagit fram upphandlingsdokument samt lämpliga ersättningsbelopp inför upphandlingen.

Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer socialnämndens förslag till ersättningsbelopp.

Socialnämndens förslag till ersättningsbelopp

Ersättningsbelopp för korttidsvistelse enligt 9 kap 6 § LSS

Ersättning föreslås utgå som tidigare, för helt eller halvt dygn. Som halvt dygn räknas vistelse upp till 12 timmar och som heldygn räknas vistelse mellan 12–24 timmar.

Förslag på ersättning till utförare av insatsen korttidsvistelse enligt 9 kap 6 § LSS (2022 års nivåer)

Ersättningsnivå	Helt dygn	Halvt dygn
Nivå 1	2 550	1 785
Nivå 2	3 100	2 170
Nivå 3	3 600	2 520
Nivå 4	4 800	3 360
Nivå 5	6 000	4 200
Totala beräknade kostnader utifrån nu aktuella volymer och nivåer		8 863 680
Kommunens aktuella kostnader		8 940 000

Ersättningsbelopp för korttidstillsyn enligt 9 kap 7 § LSS

Ersättning föreslås utgå som tidigare, det vill säga per dag.

Förslag på ersättning till utförare av insatsen korttidstillsyn enligt 9 kap 7 § LSS (2022 års nivåer)

Ersättningsnivå	Kronor per dag	
Nivå 1	550	
Nivå 2	750	
Nivå 3	900	
Nivå 4	1000	
Nivå 5	1150	
Totala beräknade kostnader utifrån nu aktuella volymer och nivåer		3 804 000
Kommunens aktuella kostnader		4 440 000

Ersättningsbelopp för daglig verksamhet enligt 9 kap 10 § LSS

Kommunens uppdrag avser antingen hel- eller deltid. Deltid föreslås omfatta upp till fem (5) timmar per dag och heltid från fem (5) timmar per dag.

Ersättningen för daglig verksamhet inkluderar även:

- Habiliteringsersättning
- Hälso- och sjukvård

Förslag på ersättning till utförare av insatsen daglig verksamhet enligt 9 kap 10 § LSS (2022 års nivåer)

Ersättningsnivå	Heltid, ersättning per dag	Halvtid, ersättning per dag
Nivå 1	600	456
Nivå 2	900	684
Nivå 3	1400	1064
Nivå 4	1850	1406
Nivå 5	2200	1672
Totala beräknade kostnader utifrån nu aktuella volymer och nivåer		27 318 000
Kommunens aktuella kostnader		28 068 000

Kommunledningskontorets utredning

Införande av valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (LOV)

Kommunens roll i ett valfrihetssystem enligt LOV är dels att vara huvudman och ha det yttersta ansvaret för insatserna, dels bestämma värdet på tjänsten och godkänna utförarna som lägger anbud.

Kommunen är även den myndighet som prövar den enskildes rätt till insatser. Kommunen ska enligt upphandlingsrättsliga principer, iaktta konkurrensneutralitet samtidigt som kommunen finansierar insatserna.

Kommunen kan vara en aktör bland övriga utförare som ska producera insatserna. I dessa fall innebär det att kommunens egen regi behöver uppfylla samma krav som de externa utförarna. Kommunens egen regi får alltså inte ges några för- eller nackdelar, varken direkt eller indirekt.

Kommunledningskontoret har tagit del av socialförvaltningens utredning som redovisas i socialnämndens tjänsteutlåtande daterat 18 mars 2022.

Av utredningen framgår att upphandlingsdokumentet ska beakta de lagar och kommunens interna riktlinjer som rör de enskilda och utförare förutsättningar. Socialförvaltning har kartlagt och utrett frågan i första hand utifrån den enskildas perspektiv men även har analyserat marknadens perspektiv samt analyserat hur andra kommuner har jobbat med denna fråga.

Utredningen har tagit sin utgångspunkt från kund, marknad- och leverantörsperspektivet. För den enskilda (kund) visar utredningen att den enskilda ges utökade möjligheter att välja den verksamhet som de vill delta i, större flexibilitet vid byte av verksamhet när så önskas, samt säkerställd kontinuitet. Socialnämnden har gjort en kartläggning och en utredning av marknaden och hur potentiella utförare ställer sig till att eventuellt införande av LOV i vissa LSS insatser i Danderyds kommun. LOV inom LSS är relativt sällsynt i ett nationellt perspektiv. Av Sveriges 290 kommuner är det enbart 32 som har infört LOV inom daglig verksamhet till exempel.

Däremot är LOV inom LSS vanligare i ett storstadsperspektiv. Till exempel har 9 av Danderyds totalt 11 jämförelsekommuner infört LOV i en eller flera av de LSS-insatser som är aktuella för denna upphandling.

Synpunkter och förslag från potentiella utförare har inhämtats. Det som uppfattas som positivt av aktörerna på marknaden med ett införande av LOV är bland annat att ersättningsnivåerna blir likartade för alla utförare inklusive kommunens egen regi. Enklare administration jämfört med LOU eller upprättade av individavtal. Tydliga och rimliga krav. Tydlig jämförelsesida som ska underlätta den enskildes val. Ersättningsnivå som är i paritet med kranskommunernas. Att ersättning och nivåmodell står i korrekt förhållande till varandra. Det som har angivits som kan försvåra/hindra potentiella leverantörer för att ansöka om att få vara med i LOV är bland annat om nuvarande ersättningsnivåer sänks, om ersättningsnivåerna avviker från närliggande kommuners ersättningsnivåer, otydliga krav eller krav som går utöver det som är lagstadgat, oklara nivåbedömningar som inte speglar det faktiska behovet av stöd, att inte få möjlighet till samarbete med hälso- och sjukvårdspartner.

Förslag till ersättningsbelopp

Beräkningen av föreslagna ersättningsbelopp har gjorts genom en avvägning av flera faktorer.

En jämförelse har gjorts mellan kommunens tidigare genomsnittskostnader, ersättningsbeloppen som geografiskt närbelägna kommuner betalar för samma insatser samt det som potentiella utförare har angett som rimliga ersättningsbelopp i sina svar på RFI (Request for Information) frågorna som publicerats i upphandlingssystemet Tendsign.

Hänsyn har tagits till att ersättningen behöver stå i proportion till personalstödet som den enskilde behöver utifrån insatsmätningen som kommunen tillämpar.

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunledningskontoret delar socialnämndens uppfattning att det är lämpligt att införa LOV av de ovannämnda LSS insatserna och att ersättningsbeloppen bör fastställas enligt socialnämndens förslag.

Konsekvenser för barn och unga

Barn med behov av vård- och omsorg kräver en säker och varsam samverkan där vårdnadshavare är nyckelpersoner. Hänsyn till barnets bästa utgör den viktigaste av alla prioriteringar i varje vårdkedja där barnet finns antingen som patient, brukare eller som anhörig till personen som får insatser.

Ekonomiska konsekvenser

Under förutsättning att samtliga befintliga utförare väljer att ansöka om och blir godkända som utförare inom kommunens LOV-system och vid oförändrad omfattning på insatser och nivåer förväntas kostnaderna för de konkurrensutsatta LSS insatserna uppgå till cirka 40,0 miljoner kronor.

Kommunens nuvarande kostnader för insatserna enligt 9 kap 6–7 och 10 §§ LSS uppgår till totalt cirka 41,5 miljoner kronor. Det är en skillnad på cirka 1,5 miljoner kronor.

Socialnämndens bedömning är dock att en eventuell förändring av kostnadsbilden kommer att ske under en relativt lång tid då utförarnas anslutning till LOV-systemet är en process som kommer att ske succesivt, uppskattningsvis kan det ta upp till ett år innan övergångsprocessen kan anses som avslutad.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Införande av valfrihetssystem för korttidsvistelse, korttidstillsyn och daglig verksamhet, samt fastställande av ersättningsbelopp
2. Socialnämndens beslut, 2022-04-20 § 38
3. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-03-18
4. Kommunfullmäktiges beslut, 2012-01-30 § 7

Expedieras
Socialnämnden